

REVISORERNAS REDOGÖRELSE FÖR ÅR 2019

1. ALLMÄNT

Vi har under året genomfört vår granskning i enlighet med kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet samt fastställt revisionsreglemente. Ernst & Young AB (EY) har biträtt oss i årets granskningsarbete.

Förutom granskning av kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet har granskning även skett av kommunens helägda bolag via av kommunfullmäktige utsedda lekmannarevisorer. Tyresö bostäder ingick dessutom i granskningen av strukturer för intern kontroll vilket redovisas nedan.

Dessutom har Södertörns överförmyndarnämnd granskats, som är en gemensam nämnd där Haninge är värdkommun. Den förtroendevalde revisorn i Tyresö har hållit sig informerad om granskningen av nämnden. Vidare har Södertörns brandförsvarsförbund och Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund samt Tyrestaåns vattenvårdsförbund granskats i samverkan med andra kommuner.

2. INRIKTNING OCH OMFATTNING

Målsättningen med revisionsarbetet är att främja ändamålsenlighet, effektivitet, rättvisande räkenskaper och god intern kontroll. Utifrån denna målsättning utarbetas revisionsplanen som ligger som grund för de granskningsinsatser som ska genomföras under året, inom såväl verksamhets- som redovisningsrevisionen.

Revisionsarbetets tyngdpunkt ligger på fördjupade verksamhetsinriktade granskningar utifrån risk- och väsentlighetsanalysen relevanta områden. Granskningsinsatserna syftar, förutom att fungera som underlag inför revisorernas bedömning och förslag till ansvarsprövning, till att ge impulser och förslag till effektivisering av de kommunala verksamheterna och att öka ändamålsenligheten.

Granskningar genomförs även av olika system och rutiner, intern kontroll i räkenskaperna, delårsrapport samt årsbokslut och årsredovisning. Insatserna syftar utöver att utgöra underlag vid revisorernas bedömning och förslag till ansvarsprövning, även till att främja rättvisande räkenskaper och god intern kontroll.

Som underlag för revisionsplaneringen har en övergripande risk- och väsentlighetsanalys genomförts. Utifrån denna analys har vi prioriterat olika granskningsinsatser och sammanställt dessa i en revisionsplan för 2019. Revisionsplanen förankras med kommunfullmäktiges presidium.

Projektplaner för samtliga projekt i revisionsplanen har utarbetats, innehållande bland annat bakgrund, syfte och revisionsfrågor, revisionskriterier, avgränsning, metod, bemanning och budget.

3. ÅRETS RESULTAT

Fastställd revisionsplan 2019 har genomförts inom den ekonomiska ram som fullmäktige fastställt.

3.1 Grundläggande granskning

I kommunallagen anges att revisorerna årligen ska granska all verksamhet inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområden. I och med detta har vi genomfört en granskning av styrelsens och nämndernas ansvarsutövning, det vill säga hur de styr, följer upp och kontrollerar sina verksamheter. Inom ramen för den grundläggande granskningen planerades dialogmöten med samtliga nämndpresidier, även förvaltningsledningarna deltar ofta i stor utsträckning vid dessa möten. Med anledning av spridningen av Covid-19 ställdes dock dialogmötena in med kort varsel. Istället har styrelsen och samtliga nämnder fått inkomma med skriftliga svar på de frågor som skulle ha avhandlats under dialogmötena.

Inom ramen för den grundläggande granskningen har även tidigare års granskningar följts upp. Under 2019 har följande granskningar följts upp:

- Kommunens förebyggande arbete avseende arbetsmiljö, sjukfrånvaro och rehabilitering
- Granskning av kommunens LSS-verksamhet
- Granskning av kommunens styrning och planering av underhåll:
  - Underhåll av gator och vägar i Tyresö kommun
  - Underhåll av VA Tyresö kommun
  - Underhåll Fastighet Tyresö kommun

I ovanstående granskningar har tolv rekommendationer lämnats. Av dessa bedöms nio vara åtgärdade, två bedöms vara delvis åtgärdade och en ej åtgärdad.

3.2 Granskning av delårsrapport 2019

Revisorerna har att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten.

I granskningen konstaterades att bokslutsprocessen vid delåret har hållit en bra kvalitet med avstämningar på kontonivå även om bokslutsprocessen behöver förstärkas i olika avseenden.

Sedan den 1 januari 2019 gäller en ny kommunal bokförings- och redovisningslag. Kommunen har delvis arbetat om strukturen på delårsrapporten för att efterleva RKR:s nya rekommendation om delårsrapporter. Delårsrapporten bedöms uppfylla de krav som ställs enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (13 kap §1–3) avseende innehåll.

3.3 Granskning av årsbokslut och årsredovisning 2019

Syftet med granskningen var att erhålla tillräckliga underlag/revisionsbevis för revisorernas uttalanden i revisionsberättelsen beträffande om räkenskaperna ger en rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens resultat och ställning samt att redovisningen av verksamhetens resultat och måluppfyllelse redovisas i enlighet med kommunallagens krav.

TYRESÖ KOMMUN

Revisionen

Vidare syftade granskningen till att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för förslag till uttalande i revisionsberättelsen om fullmäktiges godkännande av årsredovisningen.

Årsredovisningen bedöms ge en i allt väsentligt rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens resultat för 2019 och ställning per 2019-12-31. Kommunen har anpassat årsredovisningen till den nya kommunala bokförings- och redovisningslagen som gäller från 1 januari 2019. Kommunen har valt att inte ändra princip för redovisning av gatukostnadsersättningar 2019. RKR:s styrelse anser att kommunerna har möjlighet att välja att införa de nya reglerna antingen 2019 eller 2020. Ändringen kommer att få väsentlig effekt på balansräkning och resultaträkning.

Avstämningar för kommunens bokslut håller överlag en god kvalitet och bokslutsarbetet har i huvudsak färdigställts enligt tidplan.

Årsredovisningen ger en sammanfattande beskrivning av hur kommunen klarar av att uppfylla de mål som formulerats av kommunfullmäktige.

Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 98,7 Mkr (-34,4), där skillnaden mot årets resultat utgörs av reducering av realisationsvinster om 0,3 Mkr. Årets överskott medför att kommunen anses ha reglerat föregående års negativa balanskravsresultat i enlighet med Kommunallagen 11:12. Kommunen reserverar i år medel till resultatutjämningsreserv (RUR).

Den samlade bedömningen är att den ekonomiska utvecklingen är positiv där föregående års negativa resultat har vänts till ett positivt resultat under året fastän endast 12 av 19 verksamhetsområden bedriver sin verksamhet inom anvisad budgetram. Avseende de strategiska kommunövergripande målen, samt de grundförutsättningar som tagits fram, bedömer kommunen emellertid merparten som gula eller röda för 2019. Den höga investeringstakt som kommunen även fortsättningsvis budgeterar för, tillsammans med SKR:s prognoser för den kommunala sektorn de närmaste åren gör att styrelse och nämnder ytterligare behöver stärka kostnadskontrollen och den ekonomiska styrningen.

3.4 Granskning av intern kontrollmiljö kopplat till räkenskaperna 2019

Som ett led i granskningen av kommunens räkenskaper har rutiner kopplade till väsentliga redovisningsprocesser granskats.

Granskningen omfattar granskning av följande områden: löner (inklusive hantering av pensioner), bokslutsprocess/avstämningar, intäkter/kundfordringar, inköp/leverantörsskulder, likvida medel (inbetalningar och utbetalningar), materiella anläggningstillgångar samt ledningsnära och förtroendekänsliga kostnader.

I granskningen noteras inga brister som kan leda till väsentliga fel i den finansiella rapporteringen. Det görs dock ett antal iakttagelser som föranleder rekommendationer, vilka syftar till att förstärka den interna kontrollmiljön.

I granskningen rekommenderades bland annat att:

- Kommunen inför en kontroll där genomgång av personer med högt antal semesterdagar stickprovgranskas.
- Kommunen upprättar en rutinbeskrivning över vilka kontroller som ska utföras kopplat till pensionshantering, med vilka tidsintervall samt hur dessa ska dokumenteras.
- Kommunen behöver stärka sina rutiner vad gäller att verifierade underlag till kostnader i form av resor, representation, konferenser etc. finns bilagda till respektive verifikation.

- Kommunen tillämpar delprojekt i utökad omfattning av större projekt för att underlätta för delaktivering samt att projekt som har tagit i bruk ska arkiveras omgående.

3.5 Granskning av dokumenthantering och protokoll

Syftet med granskningen var att bedöma om nämnders och kommunstyrelsens informationshantering är ändamålsenlig och rättssäker, samt om protokollen ger såväl allmänheten som de förtroendevalda en tillfredställande möjlighet till insyn och information.

Granskningen visade att det i kommunen finns styrdokument som etablerar ett övergripande och i allt väsentligt ändamålsenligt regelverk för dokumenthanteringen. Arbetet med att uppdatera och samordna kommunens dokumenthanteringsplaner behöver dock stärkas och nämnderna behöver ta fram arkivförteckningar. Granskade protokoll bedömdes i allt väsentligt ändamålsenliga utifrån kommunallagens krav och lokala bestämmelser.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderades kommunstyrelsen att:

- Säkerställa att diarieföringen i kommunen bedrivs i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen.
- Samordna arbetet med framtagandet av dokumenthanteringsplaner i syfte att harmonisera regleringen av leveranstider och gallringsfrister.
- Se över om det finns skäl att upprätta rutiner för leveranser av handlingar till kommunarkivet tillsammans med Tyresö Bostäder AB.
- Säkerställa att samtliga nämnder fastställer en arkivorganisation samt upprättar arkivförteckningar.
- Tillsammans med övriga nämnder säkerställa att beslut i sammanträdesprotokollen är tydliga och att ärendebeskrivningarna ger tillräckligt med information.

3.6 Granskning av kompetensförsörjning

Syftet med granskningen var att analysera och bedöma om de strategier, processer och rutiner som kommunen använder för att säkerställa kommunens behov av kompetens är ändamålsenliga.

Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att de strategier, processer och rutiner som kommunen använder för att säkerställa behovet av kompetens huvudsakligen är ändamålsenliga, men att det finns utvecklingsmöjligheter avseende en överblick och samordning av arbetet.

I granskningen rekommenderades att kommunstyrelsen:

- Beaktar önskemålen om ökat chefsstöd från HR i det förebyggande arbetet samt arbetet med rehabilitering.
- Säkerställer att arbetet med kompetensförsörjning inte endast bedrivs på operativ nivå utan att förutsättningar skapas för ett strategiskt, långsiktigt och målinriktat arbete med kompetensförsörjning i samtliga verksamheter, som inkluderar såväl arbete med särskilt svårrekryterade grupper som uppföljning av vidtagna aktiviteter.
- Beslutar om frågor av mer principiell och övergripande karaktär så att kommunen har en sammanhållen strategi som arbetsgivare, exempelvis genom en övergripande kompetensförsörjningsplan där riktlinjer för arbetet framgår.

I granskningen rekommenderades att byggnadsnämnden:

TYRESÖ KOMMUN

Revisionen

- Beaktar om risker relaterade till målet om en Attraktiv arbetsgivare finns och att dessa risker i så fall hanteras i nämndens internkontrollplan.

3.7 Granskning av kris- och katastrofberedskap

Syftet med granskningen var att bedöma om kris- och katastrofberedskapen i Tyresö kommun är ändamålsenlig och anpassad till de krav som ställs i lagstiftningen.

Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att kris- och katastrofberedskapen i kommunen i allt väsentligt är ändamålsenlig och anpassad till de krav som ställs i lagstiftningen. Revisionen ser positivt på att kommunen tar ett samlat grepp om trygghets- och säkerhetsfrågorna där krisberedskap är en av flera delar i ett mer övergripande arbete.

Med utgångspunkt i granskningen lämnades följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Inom ramen för sin uppsiktsplikt håller sig mer informerad om väsentliga risker och hotbilder mot kommunens säkerhet.
- Säkerställer att kommunens nämnder har kontrollplaner eller andra strukturer som ger ett fullgott underlag för att bedöma och värdera risker för kommunens krisberedskap.
- Säkerställer att samverkan inom ramen för POSOM stärks och upprätthålls kontinuerligt.

3.8 Granskning av kommunens arbete mot våld i nära relationer

Syftet med granskningen var att bedöma om arbetsmarknads- och socialnämnden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet mot våld i nära relationer.

Den sammanfattade bedömningen i granskningen är att det finns ett arbete kring våld i nära relationer, men att styrningen av arbetet och samverkan mellan enheterna behöver utvecklas för att arbetet ska kunna bedrivas långsiktigt, strategiskt och i sin helhet kunna bedömas som ändamålsenligt. Revisionen ser positivt på det utvecklingsarbete som har initierats kring framtagande av mål, uppdatering av rutiner samt aktiviteter för bättre samverkan och ser det angeläget att arbetet fortsätter.

Med utgångspunkt i granskningen rekommenderades arbetsmarknads- och socialnämnden att:

- Tydliggöra vad rollen som samordnare mot våld i nära relationer innebär samt säkerställa att det finns ett förebyggande och strategiskt arbete kring frågor om våld i nära relationer på kommunnivå.
- Utarbeta och aktualisera mål för arbetet mot våld i nära relationer för att tydliggöra styrning och riktning i arbetet.
- Säkerställa att utsatta får det stöd och den hjälp de behöver genom tydligare styrning och genom att verka för bättre samarbete och kommunikation mellan enheter.
- Utveckla metoder som möjliggör kartläggning för en överblick av antalet utsatta för våld i nära relationer samt för att kunna följa utvecklingen över tid, liksom metoder och arbetssätt för att följa upp insatser och åtgärder på aggregerad nivå som även kan användas i kvalitetsarbetet.

3.9 Granskning av kommunens och Tyresö Bostäders interna kontroll

Syftet med granskningen var att bedöma om strukturen för arbetet med intern kontroll är ändamålsenlig.

TYRESÖ KOMMUN

Revisionen

Den sammanfattande bedömningen i granskningen är att det inom kommunen bedrivs ett strukturerat internkontrollarbete. Det finns framtagna riktlinjer som i allt väsentligt följs av nämnderna. Kommunstyrelsen följer dessutom upp nämndernas arbete med den interna kontrollen. Det saknas dock rutiner för kommunstyrelsens uppföljning av Tyresö Bostäders interna kontroll.

Vad gäller Tyresö Bostäder görs bedömningen att det bedrivs ett internkontrollarbete inom bolaget, men att det saknas anvisningar för merparten av de moment som brukar ingå i en internkontrollprocess. Granskningen visar också att bolagets internkontrollplan varken är en del av bolagsplanen eller fastställd av styrelsen.

Med utgångspunkt i granskningen lämnades följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Upprätta rutiner för uppföljning av Tyresö Bostäders interna kontroll.
- Säkerställ att det genomförs en årlig kommunövergripande analys av den interna kontrollen.
- Förtydliga i styrdokumentet att en riskanalys kopplad till den interna kontrollen ska genomföras årligen.

Med utgångspunkt i granskningen lämnades följande rekommendationer till styrelsen för Tyresö Bostäder:

- Fastställ riktlinjer för den interna kontrollen avseende bl.a. riskanalys, genomförande och uppföljning.
- Fastställ en internkontrollplan i samband med antagandet av bolagsplanen.

Tyresö 2020-04-14

Tommy Karlsson

Claes-Göran Enman

Sven Bergström

Björn Andersson

Mårten Blix

Samtliga revisorer har undertecknat denna redogörelse genom bekräftelse per mail till sakkunnigt biträde (EY).